

Samverkan mellan olika professioner angående unga lagöverträdare.

Av
Helen Johansson, Charlotta Wikén

Socialhögskolan Campus Helsingborg,
Lunds Universitet
Ht-09

Handledare: Susanna Persson/
Maria Bangura Arvidsson

Examinator: Håkan Johansson

Abstract

Authors: Helen Johansson and Charlotta Wikén

Title: The cooperation between different professions concerning young offenders

Supervisor: Susanna Persson and Maria Bangura Arvidsson

Assessor: Håkan Johansson

Cooperation between different professions who work with young offenders has become more noticed. The purpose of this essay is to get an insight into the interaction between the different professions for young offenders. The questions that have been answered is: Which professions work together concerning young offenders? In what way do the professionals cooperate? Is there anything that could change in the cooperation? We have studied the cooperation between police, prosecutors, field secretary and school counselors appear in a small community, the social secretaries refused request to participate in the study. Different professions shall work together for young people to break their criminal behavior and a favorable development. In the cooperation between the profession are there obstacles that could make it difficult for their work, and these obstacles must be properly managed. We have chosen to make use of structured interviews and qualitative methodology. Each profession has its view of cooperation and would together achieve a good result for young people. Professionals have different rules they must abide by, while they should take consideration to each other. The interaction process is the different puzzle pieces to be placed in the right place, but all have the same goals and want young people to feel good and to end their criminal behaviour. The theory we have chosen to analyze our empirical evidence is Bolman and Deal's organization theory with the structural perspective. The results of the study show that the regulatory framework such as confidentiality may prevent communication between the professions. Another result we found is that the profession saw as a positive cooperation only.

Keywords: cooperation, professions and young offenders.

Innehållsförteckning

Förord	3
1 Inledning	4
1.1 Problemformulering	4
1.2 Syfte och frågeställningar	5
1.3 Bakgrund	5
2 Tidigare forskning	6
3 Metod	9
3.1 Förförståelse	9
3.2 Val av metod	9
3.3 Urval	10
3.4 Avgränsningar	11
3.5 Etiska överväganden	11
3.6 Fyra huvudkrav	12
4 Teori	13
4.1 Organisationer	14
4.2 Strukturella perspektivet	15
4.3 Komplement till teorin	16
4.4 Definitioner av begrepp	18
5 Resultat och analys	19
5.1 Professionernas arbetsuppgifter	19
5.2 Analys	23
5.2.1 <i>Hur samverkan bör vara</i>	23
5.2.2 <i>Hinder i samverkan</i>	28
5.2.3 <i>Kommunikativa hinder</i>	35
5.2.4 <i>Sammanfattning av respondenternas svar</i>	37
6 Slutdiskussion	39
7 Referenslista	42
8 Bilagor	45
8.1 Informationsbrev	45
8.2 Intervjumall	46

Förord

Det har varit väldigt givande att skriva denna uppsats och vi känner att vi har fått mer kunskap inom detta ämne. Litteraturen har gett oss information, men intervjuerna med respondenterna har varit det mest givande. Arbetet har vi delat upp lika då vi har läst varandras texter och korrigerat dem. Båda har medverkat vid intervjutillfällena samt transkriberat lika många intervjuer.

Ett stort tack till er respondenter, för uppsatsen har blivit av tack vare er och vi uppskattar att ni har tagit er tid för oss. Vidare vill vi tacka våra nära och kära som har stöttat oss genom denna tid.

Helen & Lotta 2009

1 Inledning

Det är få ord som väcker sådana känslor av förhoppning, förväntningar men även ibland olust som ordet samverkan (Danermark, 2005:8).

Under hösten 2009 visade TV 4 en programserie som hette ”Inlåst”, programmet handlade om unga killar som blivit dömda för olika brott. Ungdomarna får flytta in på anstalten i Västervik, isolerade från sina familjer och vänner. Den kontakt ungdomarna har är med fängelseledningen och sju före detta fångar, som ska göra vistelsen i fängelset så verklighetstrogen som möjligt. De sju före detta fångarna ska fungera som mentorer åt ungdomarna och tillsammans med fängelseledningen försöka få ungdomarna på rätt spår igen. I ledningen ingår en kriminalpsykolog, en vd för ett ungdomshem samt före detta fängelsedirektören Ann-Britt Grünwald (TV4.se).

Olika professioner med olika utbildningar och erfarenheter ska samverka för att ungdomen inte ska fortsätta med kriminella handlingar. De olika synsätten kan lösa de problem som finns i ungdomens liv. Är det så i praktiken? Samverkar olika myndigheter för att ge ungdomen de verktyg som denne behöver för att förändra delar av sitt liv. Vi vill få en inblick i praktiken om professioners samverkan angående unga lagöverträdare.

1.1 Problemformulering

Socialstyrelsen (2004) skriver att det generella samhällssystemet som exempelvis fritids, skola etcetera, kan via sina verksamheter förebygga att ungdomar blir kriminella. Socialstyrelsen anser att man inte bara ska lyfta fram det negativa och generella, utan även det som fungerar för att kunna utarbeta ett lämpligt påföljdssystem för unga lagöverträdare. Socialtjänsten styrs av socialtjänstlagen medan bestämmelserna för barn och unga som begår brottsliga handlingar finns i den straffrättsliga lagstiftningen. Denna lagstiftning kan kollidera med socialtjänstens arbetsätt då den kan krocka med andra metoder och traditioner. Socialtjänsten måste vara flexibel, vilket innebär att de måste göra nya bedömningar och kunna byta ut insatsen (SOU 2004:122).

Socialstyrelsen (2004) lägger vikten vid att domare och åklagare har kunskap om socialtjänstens metoder och förutsättningar, samt att socialtjänsten har kunskap om domarnas

och åklagarnas arbetssätt och ramar. Detta för att båda parter ska veta vad den andra kan uträtta och att samverkan ska ske inom ramen för respektive verksamhet. Förutsättningarna för ett långsiktigt samarbete, måste byggas in i verksamheterna som ska samverka. För att åstadkomma samsyn krävs det att professionerna upparbetar goda relationer. För att komma över hinder krävs motivation samt en öppenhet för att övervinna de olikheter som kan finnas (SOU 2004:122). Vi har undersökt olika professioners syn på samverkan dem emellan, och hur den tjänstgör. Fungerar samverkan bra som exemplet med programmet inlåst eller är motsättningarna så stora att samverkan blir lidande? Vi kommer inte att undersöka insatserna och vilken inverkan de har på ungdomarna.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med uppsatsen är att analysera hur professionell samverkan beskrivs mellan olika professioner angående unga lagöverträdare.

Vilka professioner samverkar angående unga lagöverträdare?

På vilket sätt samverkar professionerna?

1.3 Bakgrund

Här presenterar vi en rapport och en handbok som diskuterar samverkan, dessa har hjälpt oss att studera vår empiri med olika infallsvinklar. De tar upp konkreta råd när det gäller samverkans komplexitet.

Med stöd av 6 § förvaltningslagen har myndigheter en skyldighet att samverka. Skyldigheten gäller i frågor där barn far illa eller riskerar att fara illa. Detta regleras i lagstiftningen för förskola, skola, polis, socialtjänsten samt hälso- och sjukvård. Enligt lagstiftningen ska myndigheter inte bara samverka med andra myndigheter, utan även samhällsorgan, organisationer och andra som berörs, som exempelvis ideella organisationer, fritids- och kultursektorn samt andra privata och offentliga företrädare. Socialtjänsten har det yttersta ansvaret för barn som far illa och är i behov av skydd. För att socialtjänsten ska kunna ta ansvar, finns en anmälnings- och uppgiftsskyldighet vilket gäller för myndigheter vars verksamhet berör barn. För att kunna leva upp till skyldigheterna, behöver myndigheterna ha kunskap om detta, samt hur rutinerna för kontakten med socialtjänsten fungerar (Eriksson, Johansson & Josefsson 2007:13). I rapporten *Strategi för samverkan – kring barn och unga*

som far illa eller riskerar att fara illa lyfter Eriksson, Johansson & Josefsson (2007) fram, att strategi för samverkan ska ses som en nödvändighet och skyldighet. Den ska vara ett stöd för stabil, långsiktig och framgångsrik samverkan, angående barn och ungdomar som far illa eller riskerar att fara illa. För att etablera samverkan och hålla den vid liv krävs det, stora investeringar, tid och energi. Det är en komplex process som kräver prioritering, kunskap och planering (Eriksson, Johansson & Josefsson 2007:7-8).

Danermarks bok *Samverkan – himmel eller helvete?*(2005) lyfter fram de problem som kan tänkas uppstå när olika professioner ska samverka. Centralt i boken är skolans värld och de olika professionerna som arbetar för eleven. Danermark menar för att samverkan mellan människohanterande organisationer ska lyckas, krävs viss förberedelse. Han diskuterar samverkans olika delar och svårigheterna att förstå de andra professionernas, ibland skilda meningar om vad som borde göras för exempelvis elevens bästa. Han vill avliva myten om att personkemin har stor betydelse och han tror den har en förödande effekt på samverkan (Danermark 2005:7,8,11). Danermark (2005) delger sina infallsvinklar angående samverkan och våra respondenter delar med sig av sina erfarenheter, tillsammans anser vi att detta kan berika vår analys.

2 Tidigare forskning

Vi kommer att redovisa vilken forskning vi anser vara relevant för vårt ämne. Det finns annan litteratur som tar upp samverkan för olika professioner som exempelvis *Kraften av samverkan* (Skolverket 2009) och *Individ- och familjeomsorgens arbete med ungdomar* (Socialstyrelsen 1998). De handlar om samverkan mellan professioner och om insatser som finns för unga lagöverträdare.

Tankar angående samverkan har funnits länge. På 1970-talet skapades Kungl. Maj:ts Cirkulär (1970:513) där det bland annat står:

Ist. Samhällets resurser för att främja barns och ungdoms utveckling samt förebygga och motverka brottslighet och annan missanpassning bland barn och ungdom måste samordnas och utnyttjas effektivt. För att främja planering och samordning av dessa resurser bör i kommunerna finnas samarbetsorgan mellan framförallt socialnämnd, skola och polis såvida inte sådant organiserat samarbete uppenbarligen är obehövligt. Initiativ till att samarbetsorgan bildas bör i första hand tas av socialnämnden.

Förutom företrädare för socialnämnd, skola och polis bör även andra myndigheter och organisationer, som berörs av verksamheten, delta i samarbetet.

6st. Socialstyrelsen, skolöverstyrelsen och rikspolisstyrelsen skall gemensamt och efter samråd med brottsförebyggande rådet samt hörande av Svenska kommunförbundet meddela råd och anvisningar för hur samarbetet bör bedrivas (Clevesköld och Thunved 2001:44).

Med ovanstående citat vill vi framhäva att samverkan har funnits i lagstiftningen under lång tid. I lagstiftningen framkommer det tydligt att olika myndigheter ska samverka för ungdomens gynnsamma utveckling. Cirkuläret ovan är idag upphävt och ersatt av nya lagbestämmelser. För att förstå lagar som de olika professionerna arbetar under och varför de samverkar har vi tagit hjälp av boken *Samhället och de unga lagöverträdarna* (2001). Här beskrivs och förklaras ärendets gång hos olika myndigheter och vad som krävs av de olika myndigheterna. Boken beskriver allt från förebyggande arbete till de olika påföljderna och hur det kan bli i en rättegång. Vi har använt boken för att få en inblick i påföljden och kunnat se helheten i professionernas arbete.

Danermark och Kullberg har under drygt tre år följt ett utvecklingsprojekt om samverkan i Örebro mellan socialtjänsten, hälso- och sjukvården samt försäkringskassan. Detta har resulterat i boken *Samverkan – Välfärdsstatens nya arbetsform* (1999) där de presenterar aktörernas olika arbetsområden och vilka samverkansproblem som har identifierats samt hur de tre aktörerna har lärt sig att hantera och avlägsna dessa problem. De skriver att även om det finns problem så finns olika förhållanden i samverkan som motverka dessa problem. De visar att, kollegial jämlikhet, god sociala relationer och en resultatriktad hållning är delar som motverkar samverkansproblemen.

Hörnemalm (2008) har skrivit avhandlingen "*Samverkan är ett magiskt ord*" - *Motstridiga ambitioner och ideal i nätverksorganisering*. Han menar att de argument som ofta presenteras angående interorganisatorisk samverkan innehåller en politisk diskussion gällande samhället i stort. De involverade organisationerna, såväl som klienter eller kunder, tjänar på att verksamheter organiseras utifrån nätverksidealet. Enskilda anställda inom moderorganisationerna vinner på att interorganisatorisk samverkan påbörjas. Dock det är svårt att spåra detta, framförallt inom de statliga utredningarna och rapporterna. På en operativ nivå ingår företrädare i samverkansarrangemang, hur positionerar de sig och samspelar i

gränsöverskridande processer. Hörnemalm (2008) lägger fokus på vilka samverkansaktiviteter och processer som initieras samt de villkor som handläggares och personalkonsulenters positionering. Detta när de ska koordinera sig inom ramen för operativa projektgrupper. Han studerar de samverkansformer som ligger till grund för, och ramar inom detta arbete (Hörnemalm 2008:2-3). Hörnemalm (2008) har studerat fem samverkande organisationer, tre samarbetsprojekt mellan myndighetskontor (försäkringskasse-, arbetsförmedlings- och socialtjänstkontor) och två ”arbetsgivarringar” vilket innebär att samverkan sker mellan ett bredare spektrum av aktörer från olika branscher och sektorer. När empirin från de tre samverkansarrangemangen på en mer övergripande nivå, jämfördes tre specifika teman. Det första var hur olikheter mellan organisationer och individuella representanter (i lednings- och operativa funktioner) hanteras, det andra var hur samverkan leds och stöds strategiskt och den tredje var hur samverkansarrangemang värdesätts och tillvaratas. Inom temaområdena fanns det inneboende relationella spänningar (Hörnemalm 2008:5). Resultatet av studien blev att på den övergripande nivån fanns det en dominerande splittring istället för enighet. Från ansvariga chefer och operativa representanter finns det en vilja till förändring som är grundad i en viss problematisering av befintliga former för personal- och klientarbete i ordinarie verksamheter. Samverkan är begränsad då de deltagande moderorganisationerna, gör processen att etablera en samsyn komplex och hängivenhetsprövande. Hörnemalm (2008) menar att strategier för förändring eller interorganisatoriska mål sällan har förhandlats fram mellan de parter som samarbetar. Organisationens specifika och informella samarbete tenderar att ta överhand. När information, samarbete och erfarenheter har varit begränsade, har de operativa grupperna blivit mer isolerade från moderorganisationerna. På den interorganisatoriska nivån har samarbetet kännetecknats av en begränsad kontinuitet och säker hållbarhet på sikt (Hörnemalm 2008).

Fridolf och Hedman (2000) har skrivit studien, *Samverkan som organiseringsprocess. Påverkan på organisation och system. En studie av åtta olika områden*. Den behandlar samverkan inom rehabiliteringsområdet. Fridolf och Hedman (2000) skriver att studien visar den närhet, respekt och förtroende som utvecklas mellan professionella blir avgörande för samarbetet då detta kräver engagemang och tid. Chefernas samverkar mellan varandra för att ge förutsättningar för den lokala nivån att agera. De anses inte alltid vara tydliga och politisk samordning är sällan förekommande. Möten mellan politiker från olika organisationer som exempelvis arbetsförmedlingsnämnder finns på lokala arenor. De har dock en svag koppling

till den samverkan som sker på ledningsnivå i organisationerna och ännu mindre i det operativa samarbetet. Vidare visar studien på att cheferna behöver politisk legitimitet för samverkan samt att cheferna stödjer det operativa arbetet. Att en dialog sker är en förutsättning för detta (Fridolf & Hedman 2000:7).

Studien visar även på att människosyn och värderingar påverkar möjligheten till metodutveckling och samarbete. Alla har inte en positiv inställning till samarbete då de är rädd om sin egen specialisering. Den trygghet som finns i yrkesrollen är en drivkraft för samarbete. Det även myter som relaterar till brist på kunskap. När aktörer samarbetar med varandra försvinner en del myter och det växer det fram gemensamma mål (Fridolf & Hedman 2000:8).

3 Metod

Nedan redogör vi för vår forskningsprocess, hur vi gått tillväga och arbetets utveckling samt den förförståelse vi hade. Vår uppbyggnad av detta avsnitt börjar med beskrivning av vår förförståelse, val av metod samt en redogörelse av intervjuernas uppbyggnad och genomförande. Vidare är det avgränsningar, de etiska övervägandena och arbetets tillförlitlighet.

3.1 Förförståelse

Vår förförståelse kring detta ämnesområde är att i lagstiftningen finns det riktlinjer för hur samverkan ska fungera. Vi antar däremot att det finns brister då våra erfarenheter säger att teori och praktik oftast inte går ihop. Samverkan för oss är inte enbart att det administrativa ska fungera utan även kommunikationen mellan professionerna. Med detta menar vi att även om lagstiftningen finns så måste det finnas en önskan från professionernas sida att samverka och kommunicera med varandra. Vi vill utforska samverkan mellan professioner närmare för att se hur de hanterar dessa situationer i verkligheten.

3.2 Val av metod

Kvalitativ metodologi är induktiv, vilket innebär att individen och sammanhanget ses som en helhet. Forskarna vill få förståelse för individer utifrån deras egna erfarenheter. Den kvalitativa metoden strävar efter tolkningar och förståelse istället för förklaringar av forskningsmaterialet (Levin 2008:37). Utifrån detta använder vi oss av kvalitativa intervjuer

(se bilaga 2) för att få en djupare förståelse för professionernas erfarenheter och synsätt på samverkan dem emellan. Intervjuerna genomfördes med en låg grad av strukturering, vilket innebar att intervjufrågorna kom i den ordning som före föll lämpligast. Därefter ställde vi frågor som hade tydlig anknytning till våra frågeställningar och som vi hoppades skulle besvaras. Jacobsen (1993:19) skriver att metoden ger en viss säkerhet genom att intervjuerna har en struktur som gör det möjligt att bearbeta och jämföra dess information. Vidare skriver Jacobsen (1993:10) att intervjun förmedlar erfarenheter, åsikter, upplevelser, kunskap, värderingar och attityder från respondenterna. Widerberg (2002:16) skriver att det som kännetecknar en kvalitativ intervju är att delar av intervjupersonens berättelse följs upp, så att dennes personliga förståelse avseende temat lyfts fram. Vi anser att det är av stor betydelse att respondenterna är medvetna om vilken information vi vill ha ut av våra intervjuer. Detta förmedlade vi genom att informera via brev (se bilaga 1) om vårt syfte innan intervjun äger rum. May (2001:157) skriver om två villkor och det första handlar om tillförlitlighet, vilket innebär att det är nödvändigt då personen har tillgång till den information som intervjuaren söker. Det andra villkoret är kognition, vilket betyder att respondenten förstår vad som krävs av dennes roll som respondent. Vidare betonar May (2001:156) att det är av stor vikt att intervjuernas karaktär måste vägas mot forskningsprojektets syfte, innehåll, förväntningar och kontext.

May (2001:168) skriver att det finns för- och nackdelar med att spela in en intervju. En bandspelare under en intervju kan upplevas jobbigt då allt spelas in och transkribering av intervjuerna är tidskrävande. Fördelen med bandspelare är att allt spelas in och intervjuaren kan koncentrera sig på samtalet och respondentens kroppsspråk. I likhet med May (2001) är vi medvetna om för- och nackdelar med bandspelare. Vi har valt att använda oss av denna metod då vi anser att empirin blir mer sanningsenlig.

3.3 Urval

I vår uppsats använder vi oss av respondenternas svar i analysen för att få deras synsätt på hur samverkan dem emellan fungerar. De professioner vi har valt till denna studie är en åklagare, två poliser, två fältsekreterare och en gymnasieskolkurator samt en högstadieskolkurator. Anledningen till att vi valde dessa professioner är att vi anser att de är centrala professioner i samverkan som sker i den kommunen. Vi tänkte att ungdomen går i skolan, vilket föll sig naturligt att vi kontaktade skolkuratorerna för att veta om de kom i kontakt med unga

lagöverträdare. Orsaken till att det finns en kurator från högstadiet och en från gymnasiet är att ungdomarna är olika gamla och på så vis har de olika tillvägagångssätt. Polisen var relevant då ungdomarna har begått ett brott. Fältsekreterarna då de kommer i kontakt med ungdomarna i miljöer utanför skolan samt träffar de i sina åtgärdsprogram. Åklagaren är en del av samverkansprocessen då denne är förundersökningsledare för polisen samt har kontakt med fältsekreterarna. Dessa respondenter tror vi ger en bra bild av hur samverka sker kring unga lagöverträdare. Vi har även kontaktat socialsekreterare för deras deltagande i vår undersökning, dock har de avböjt medverkan på grund av tidsbrist. Med anledning av deras centrala roll i samverkansprocessen, har vi valt att redogöra för deras arbetsuppgifter. Vi är medvetna om att fler aktörer samverkar men vi anser att dessa professioner är mer centrala än andra. Med anledning av att de inte samverkar i den utsträckningen med våra respondenter. I transkriberingarna har vi använder talspråk för att få så bokstavliga meningar som möjligt. Däremot har vi tagit bort alla "ehh" och liknande i citaten för att få mer flyt i texten.

3.4 Avgränsningar

Vi har valt att undersöka samverkan mellan olika professioner angående unga lagöverträdare. Undersökningen sker i en kommun så våra resultat är avgränsade till att gälla just denna kommun. Detta har också medfört att socialsekreterare inte är representerade i denna studie då de avböjt medverkan. Att intervjua socialsekreterare i annan kommun anser vi inte blir sanningsenligt. Med unga lagöverträdare menar vi de ungdomar som har begått en brottslig handling avseende narkotikabrott och våldsbrott. De ungdomar som är involverade i sexualbrott, tas inte med i denna uppsats då de kräver särskilda insatser. Vi är medvetna om att familjen är en del av samverkan, men vi tar inte med dem i vår uppsats då den blir för omfattande.

3.5 Etiska överväganden

Respondenterna informerades om arbetets syfte och vårt problemområde, de var väl införstådda i att delaktigheten var frivillig och anonymiteten i arbetet var garanterad. Med hänsyn till anonymiteten har respondenterna fått fiktiva namn. Ett forskningsetiskt problem som riskerar att uppkomma är att de intervjuade blir störda och känner sig begränsade av bandspelaren.

När forskare granskar sina eller andras synpunkter eller andras handlingsmotiv i jämförelse med sitt eget, träder de in på etikens arena. Dessa reflektioner kallas för ”andra ordningen” och detta för att man ställer olika frågor istället för att ta saker för givet. De intressen som är ledande i ett forskningsprojekt kommer att påverka de beslut som kommer att fattas. Etiska beslut grundar sig i de värderingar som forskarna och forskarsamhället har. Detta kommer att påverka förhandlingen mellan forskarna och de som har informationen som forskarna söker. De etiska besluten kommer att påverkas då forskaren får mer kontroll över forskningsprocessen (May 2001:78-79). Etiska synvinklar samt bedömningar bör ständigt vara i fokus i alla val man gör angående studien och dess innehåll. Frågor man exempelvis bör ställa är: är det någon som kan komma till skada när studien görs? Kan det bli konsekvenser för respondenterna i studien? (Johansson & Öberg 2008:81). Angående vår studie kan konsekvenserna bli att respondenterna känner igen varandra, trots anonymiteten då det är en liten kommun. Detta kan påverka samverkan dem emellan.

Forskning är viktigt för samhället och individernas utveckling. Samhällsmedborgarna har ett berättigat krav att forskning bedrivs avseende väsentliga frågor samt har hög kvalitet. Detta krav kallas forskningskravet och innebär att metoder förbättras och tillgängliga kunskaper utvecklas. Med individskyddskravet menas att ingen får utsättas för fysisk eller psykisk skada, kränkning eller förödmjukelse (Forskningsetiska principer).

3.6 Fyra huvudkrav

Informationskravet innebär att uppgiftslämnaren ska bli informerad om vilka villkor som gäller för dennes deltagande samt vilken uppgift denne har i projektet. Forskaren ska upplysa att deltagandet är frivilligt och medverkan kan avbrytas. Syftet med undersökningen ska anges samt hur undersökningen kommer att genomföras. Dessutom ska det framgå tydligt att de uppgifter som samlas in, inte kommer att användas i något annat syfte än i undersökningen. Med samtyckeskravet menas att forskaren ska inhämta uppgiftslämnarens samtycke. Den medverkande har rätt att bestämma på vilka villkor, om och hur länge denne ska delta. Vill uppgiftslämnaren delta eller avbryta medverkan får denne inte bli utsatt för otillbörlig påverkan eller påtryckning. Konfidentialitetskravet har ett nära samband med sekretess och offentlighet. All personal i ett forskningsprojekt som använder sig av etiskt känsliga uppgifter om identifierbara personer bör underteckna tystnadsplikt avseende sådana uppgifter. Nyttjandekravet innebär att de insamlade uppgifter avseende enskilda inte får användas eller

utlånas till kommersiellt bruk utan enbart användas till forskningsändamål (Forskningsetiska principer).

Vi är medvetna om att vi går in i denna studie med en viss förförståelse, då det gäller samarbetet mellan olika professioner. För att närma oss sanningen kommer vi att granska det våra respondenter säger för att få en bild av hur samarbetet dem emellan verkligen ser ut. I vår undersökning valde vi efter ett etiskt övervägande att inte intervjua unga lagöverträdare och deras familj då situationen kan vara besvärande för dem. Att intervjua dessa familjer är inte av relevans för vårt syfte. Vidare uppkom ett etiskdilemma när socialsekreterarna avböjde att medverka i studien. Det medför att vår studie saknar en röst från dem som samverkar kring ungdomarna, och har en central roll i denna process. Vi funderad på om vi skulle intervjua en socialsekreterare i en annan kommun, men enligt vår mening skulle det inte bli sanningsenligt i studien då den inriktar sig på en specifik kommun.

4 Teori

I detta kapitel beskrivs den teori vi använder, för att analysera vår empiri samt olika begrepp som Danermark och Kullberg (1999), Fridolf och Hedman (2000) använder. Vidare har vi valt att definiera olika begrepp utifrån litteraturen samt vår egen definition av de olika begreppen.

För att förstå de olika professioner som samverkar kring unga lagöverträdare, använder vi oss av Bolman och Deals strukturella perspektiv på organisationer. Bolman och Deals organisationsteori är grundläggande för alla organisationer. Det strukturella perspektivet är ett synsätt inom organisationsteorin och kan förklara de hinder och möjligheter som finns på organisatorisk nivå. Med detta menar vi att organisationen exempelvis har regler som ska följas och detta kan bli ett hinder för samverkan. Men organisationen kan även skapa möjligheter för den anställde. Teorin använder vi för att våra respondenter talar om organisationen och deras arbetsuppgifter. Vi anser att teorin kan vara ett analytiskt hjälpmedel då vi respondenterna talar om organisationens struktur vilket kan försvåra samverkan. Med detta menar vi att professionerna ingår i en organisation och varje organisation har en struktur som de följer och det strukturella perspektivet utgår från detta.

4.1 Organisationer

Organisationer är komplexa, de befolkas av människor och vi är begränsade i förmågan att förutse mänskligt beteende samt kunskap i detta beteende. När samverkan mellan människor i organisationen sker gör de organisationerna ännu mer komplexa och svåra att förstå. Det byggs på mer när organisationen samverkar med andra organisationer. Organisationer bjuder alltid på nya överraskningar, verkligheten blir sällan så som man har tänkt sig. De överraskningar som bjuds på har benägenhet att maskeras, och infriar sällan våra förväntningar. Summan av detta blir mångtydlighet. Mångtydlighet har sin grund i exempelvis vag eller ofullständig information, olika personer kan då tolka samma information på olika sätt. Den kan även vara avsiktlig, en strategi som avser att dölja problem och förhindra att det uppstår konflikter. Med en omgivning som präglas av komplexitet och mångtydlighet försöker organisationerna förenkla den för att kunna handskas med den. Ett sätt att göra detta är att i mindre bitar dela upp komplexiteten och fördela den på specialiserade individer eller enheter. Ett annat sätt är att utveckla teknologi och system som samlar in och analyserar information. Vilka perspektiv eller mentala modeller vi utgår ifrån spelar roll när vi ska bringa reda i komplicerade och mångtydiga situationer. Av den orsaken att vår tolkning av situationen präglas av de förväntningar, värderingar samt övertygelser vi har, och det gör att vi ser det vi förväntar oss och vill se (Bolman & Deal 2005:50-52,56,59).

Organisationer utarbetar olika strategier för att nå de uppsatta målen som finns. Om en organisations mål rör exempelvis tillväxt och vinst är målet oftast specificerat och lätt att mäta. När det kommer till vårdsektorn är målen oftast diffusa som exempelvis, förbättra individens livssituation, det gör målen i sig svåra att mäta. Det som komplicerar det hela mer är att det oftast finns mål som inte är direkt uttalade i organisationen. Det kan handla om mål som organisationen strävar efter men aldrig pratar om eller fiktiva mål som tilldelar organisationen önskvärda egenskaper (Bolman & Deal, 2005:94-95).

Den tolkning vi har gjort av Bolman och Deal (2005) är att organisationer är svåra att förstå då det inte går att förutse hur de anställda ska handla i olika situationer. Detta medför att man på förhand inte kan förutspå hur samverkan ska yttra sig. Organisationerna har olika förväntningar på samverkan vilket kan leda till motsättningar och konflikter dem emellan. Det kan uppstå i att man tolkar samma information på olika sätt vilket Bolman och Deal (2005) menar med mångtydlighet och komplexitet. Komplexitet kan delas i mindre bitar och fördelas

på specialiserade anställda eller enheter. Denna specialisering anser vi är de anställda inom professionen som har sin del i samverkansprocessen. Vi anser att de tolkningar vi har gjort av Bolman och Deals organisation kan appliceras på våra respondenters olika organisationer där samverkan sker.

4.2 Strukturella perspektivet

Det strukturella perspektivet grundas i två olika traditioner. Den första innebär att organisationsanalytiker försökte utforma organisationer så att de åstadkom maximal effektivitet. Detta ledde fram till en fokus på kontroll, specialisering, ansvarsfördelning och formell makt. Den andra traditionen är den styrande organisationsprincipen, vilket innebär att det finns en dominerande individ som har makt och som kan på ett nyckfullt sätt bestraffa, belöna, beordra eller avskeda anställda. Det strukturella perspektivets antaganden återspeglas i aktuella synsätt på organisationsdesign och social arkitektur. Antagandena speglar det strukturella perspektivets rationalitet samt den formella ordningen. Formas den formella ordningen på rätt sätt minskar uppkomsten av problem, och kollektiva målsättningar samt individuella skillnader ges utrymme. Det finns sex antaganden som det strukturella perspektivet grundar sig på, organisationen existerar för att uppnå ställda mål, organisationen ska ha tydlig arbetsfördelning, lämpliga kontroll- och samordningsformer ska finnas för att olika ansträngningar ska kopplas samman, rationalitet fungerar bäst för organisationen, strukturen ska passa organisationens villkor och försämrad prestation samt problem löses med analys och omstrukturering. Graden av struktur är lika viktig som typen av struktur. Det finns både bra och dåliga regler. En formell struktur har negativa effekter då den lägger hinder i vägen för oss, hjälper våra överordnade att kontrollera oss samt begraver oss i formaliteter. De positiva effekterna blir när arbetsmoralen hjälper människor att fullgöra sina arbetsuppgifter (Bolman & Deal 2005:75-77). Detta gör att organisationen får en formell struktur som antingen är fast eller lös. Det strukturella perspektivet lyfter fram den struktur som organisationen använder sig av och den kan både vara fast eller lös.

När man ser på organisationen från ett strukturellt perspektiv är det enkelt att ha en översikt över organisationen och se vem som gör vad. Perspektivet kan ses som stelt och tråkigt då denne ser bortanför människan i organisationen och mer ser till arbetets sociala arkitektur. De centrala begreppen i perspektivet kan ses som: mål, gränser, befogenheter, rutiner,

kommunikationssystem och kontrollsystem. Dessa begrepp anser vi förekomma i samverkansprocessen och skapar en ram för hur samverka ska anordnas.

Vertikal samordning gör att kontrollen från högre nivåer till lägre nivåer fungerar genom makt, regler, planerings- och kontrollsystem (Bolman & Deal 2005:81). Bolman och Deal använder begreppet Lateral samordning och förklarar att det har utvecklats för att fylla tomrummen i organisationen där vertikal samordning inte fungerar. Lateral samordning handlar om tekniker för att behålla organisationens regler och system. Möten, både formella och informella, är hörnstenar i lateral samordning. Även arbetsgrupper, samordningsroller och nätverk är delar i lateral samordning. Fördelarna med lateral samordning är att både formella och informella möten kan skapa dialog och beslut i frågor kring verksamheten (Bolman & Deal 2005:84-87). Skillnaden mellan lateral samordning och vertikal samordning är att vertikal samordning, innebär den kontroll som finns på högre nivåer i form av makt, regler etcetera, ska överföras på lägre nivåer och fungera. Om inte kontrollen från högre nivåer fungerar på lägre nivåer innebär det att lateral samordning träder i kraft. Med detta menar Bolman och Deal (2005) att lateral samordning innebär att den träder in exempelvis när regler inte fungerar för att styra upp så det ska bli en struktur som fungerar så bra som möjligt.

Vi anser att kontroll, specialisering, ansvarsfördelning och makt förekommer i samverkan mellan professionerna. Lateral samordning anser vi förekomma inom varje organisation och regelsystemet är ett hinder för organisationerna då de har olika regelverk. Då samverkan innebär att olika organisationer sammanstrålas och varje profession har sin del i samverkan medför detta att det förekommer möten mellan dem.

4.3 Komplement till teorin

Bolman och Deals (2005) perspektiv har inriktning på organisationen i stort och specificerar sig inte på samverkan på organisatorisk nivå. Därför använder vi Danermark och Kullberg (1999), Fridolf och Hedman (2000) samt Eriksson, Johansson och Josefsson (2007) begrepp som specificerar begreppet samverkan. De använder olika begrepp för att förstå samverkan och vi använder oss av dessa begrepp när vi analyserar vår empiri.

Eriksson, Johansson och Josefsson (2007) skriver att, en varaktig samverkan föregås av en långsiktig utvecklingsprocess och ett engagemang för förändring. För att samverkan, på lång

sikt ska vara hållbar, behöver den integreras och förankras i verksamheten. Den politiska och administrativa ledningen inom organisationerna måste ta ställning för samverkan. Stödjer inte ledningsnivån samverkan kommer den enbart fungera kortsiktigt och personbundet. Eriksson, Johansson & Josefsson (2007) formulerar övergripande mål för samverkan samt definierar centrala begrepp. De ger exempel på verktyg som kan ge ökad styrning, struktur och samsyn (Eriksson, Johansson & Josefsson 2007:7-8). I likhet med författarna använder vi oss av de verktyg som de skriver om i rapporten. Vi har valt att lyfta fram styrning, struktur och samsyn i vår analys. Detta för att vi anser att det är passande begrepp för samverkan.

Danermark och Kullberg (1999) har identifierat tre fält där samverkan blir problematiskt för aktörerna. Fältet lagstiftning och regelverk tar upp ansvar – och beslutsfrågan som blir problematisk då aktörerna har olika behörigheter kring dessa frågor. Fältet kunskaps- och förklaringsmodeller visar att när olika sätt att förstå och förklara ett problem möts, uppkommer vem som är den verkliga experten på problemet och vem äger rätten att tala om det. Detta har forskarna identifierat som den största problemmekanismen i samverkan. Det sista fältet organisatorisk struktur, tar upp lagar och politiska mål som skiljer sig mellan de olika aktörerna. Socialtjänsten vars huvudansvar är kommuninvånarna, ska vara nära medborgarna till skillnad mot psykiatrin som är en spetskompetens och bara utnyttjas av dem som är i behov av dess tjänster. Hierarkin inom de olika organisationerna ser annorlunda ut och även detta kan påverka samverkan. Det kan då uppstå en oklarhet och en obalans i var beslutet inom organisationerna tas samt hur effektiv beslutsordning uppnås i samverkan. Problemmekanismerna behöver dock inte göra att samverkan mellan aktörerna misslyckas, utan det handlar om att identifiera dessa och hitta ett sätt att hantera och acceptera dem. Boken ger vår studie en bra insikt i hur samverkansprocessen ser ut mellan de olika aktörerna, även vilka nackdelar respektive fördelar som finns i samverkan. Vi anser att likheterna mellan samverkan av aktörer i vår studie och de som presenteras i Danermark och Kullbergs bok är relevanta. Vi använder Danermark och Kullberg (1999) begrepp som förklarar de olika fälten då vi analyserar vår empiri. Vi anser att begreppen de använder för att förklara samverkan är av stor vikt och därmed använder vi samma. Vi kan se likheter med våra respondenters svar i det som Kullberg och Danermark (1999) tar upp i sin studie.

Fridolf och Hedman (2000) tar upp frågor som, varför olika aktörer börjar samverka, vilka framgångsfaktorer som finns och vad som hindrar samverkan. Det finns tre domäner som

berörs inom de offentliga organisationerna, det politiska, professionella och administrativa arrangemanget. De beskriver samverkan på tre nivåer. Den första är operativ nivå, vilket innebär individer lokalt och denna integrering benämns i samarbete kring klienter. Den andra är ledningsnivå, vilket omfattar chefer och arbetsledare som samverkar mellan olika enheter. Den tredje är politisk nivå vilket syftar till samverkan mellan kommunen, landstinget, försäkringskassan och myndigheter. I studien förs en diskussion om nivåerna beroende av varandra eller oberoende. Fridolf och Hedman (2000) har studerat olika områden där det finns varierande strategier för att samverka, vilket påverkar upplägget i området. Organiseringen skiljer sig åt, då den är präglad av den kultur och mentalitet som finns i varje område. I ett område är det politisk prioritering, i ett annat är det förebyggande arbete som är framgångsfaktorn, i ett tredje område kan det vara metodutveckling etcetera. Områdenas förutsättningar är även olika beroende på kommun-, befolknings- och näringslivsstruktur (Fridolf & Hedman 2000:6). Vi använder begreppen offentliga organisationer, det politiska, professionella och administrativa arrangemanget när vi analyserar vår empiri. Därmed faller det sig naturligt att vi använder deras begrepp i analys och resultatdelen.

4.4 Definitioner av begrepp

Med samverkan menas att man tillsammans med andra som exempelvis individer med annan utbildning och som är styrda av andra regelsystem samt i en annan organisatorisk position, arbetar för en gemensam målsättning. Samverkan är följande, målinriktade handlingar som genomförs med andra i en begränsad grupp avseende ett definierat syfte och problem (Danermark 2005:15). Vi använder Danermarks (2005) definition av samverkan i vår analys då han menar att samverkan står för olika professioners arbete mot gemensam målsättning. Termerna åtgärd och insats används inom området vård och omsorg samt lagtexter. De insatser som erbjuds i socialtjänstlagen är strukturella, generella eller individuellt inriktade. De insatser som är individuellt inriktade är alltid individuellt behovsprövade (Socialstyrelsen.se). Vi använder begreppet insats då respondenterna reflekterar över de åtgärder som finns i kommunen.

Profession kan kännetecknas av ett antal egenskaper. Ett vetenskapligt synsätt utmärker arbetet och en lång utbildning krävs, teorin utvecklas kontinuerligt. Etiska regler som innebär, att de reglerar förhållandet till kollegor samt de människor man arbetar med. Egen kultur vilket innebär, att det finns vissa normer, värderingar och symboler som utvecklas inom

professionen (Bernler, Cajvert, Johnsson & Lindgren 1999: 15). Vår definition av profession är, de individer som har kunskapen och arbetsuppgifterna angående samverkan kring ungdomar med kriminell bakgrund.

Enligt barnkonventionen är varje individ under 18 år barn, såvida det inte finns lagstöd för att barnet ska bli myndigt tidigare (Hammarberg 2006:34). I vår uppsats använder vi oss av begreppet ungdom, då verksamheten främst arbetar med ungdomar med kriminell bakgrund i ålder 12-18 år.

Nätverk innebär den sociala kontexten runt om en problemsituation eller en viss person. Individen lever i ett sammanhang och relaterar till andra. Till nätverket hör vänner, familj, släkt, arbetskamrater, myndigheter samt professionella hjälpare som individen har kontakt med samt de som indirekt eller direkt samverkar med denne. Individer måste samverka med varandra angående den problematik som klienten sökt hjälp för och detta gäller såväl privatpersoner som professionella (Forsberg & Wallmark 2002:13). I likhet med Forsberg och Wallmark (2002) är vår definition av nätverk individens olika relationer i samhället och hur de påverkar varandra.

5 Resultat och Analys

I denna del presenterar vi först en kort beskrivning av professionernas arbetsuppgifter då dessa ter sig olika i samverkansprocessen samt deras egen beskrivning av arbetet. Avslutande kommer vi att analysera vår empiri samt sammanfatta respondenternas svar från utvalda frågor av intervjuerna, för en övergripande syn av samverkan.

5.1 Professionernas arbetsuppgifter

Socialtjänsten ska ha kunskap om levnadsförhållandena i kommunen. De ska samarbeta med andra organisationer, samhällsorgan, föreningar, främja miljön i kommunen samt medverka i samhällsplanering. Genom uppsökande verksamhet ska de främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden. Barn och ungdom ska få växa upp under trygga och goda förhållanden samt att personlighetsutvecklingen ska främjas. Har barn och ungdom visat tecken på en ogynnsam utveckling ska socialtjänsten samarbeta med hemmen för barn och ungdom ska få det skydd och stöd som de behöver (Clevesköld & Thunved 2001:19,21).

Åklagaren leder förundersökningen och fattar beslut angående vilka personer som ska höras och i vilken ordning det skall ske samt fattar beslut om åtal ska väckas (Landberg 2009:65). Ungdomsåklagaren är specialiserad på handläggning angående ungdomsmål. Specialiseringen innebär att samarbetet mellan de berörda myndigheterna underlättas samt att kontakten med ungdomen och dennes familj förbättras. Förundersökningen ska bedrivas så skyndsamt som möjligt, och beslut i åtalsfrågan fattas så snart som möjligt. (Clevesköld & Thunved 2001:85–86). Åklagare Åke säger såhär om förundersökningen:

Åklagare Åke - [Det är] fortfarande polisen som är inkopplad och utför själva utredningen [och] förundersökningen men åklagaren sitter och ger direktiv till polisen [att] vi vill att den och den hörs och att detta görs så utför polisen dom sakerna [...] till utredningen är färdig då ska jag fatta beslut. Ska jag åtala detta. Kan vi inte styrka brottet så måste jag lägga ner [åtalet] [...] Sen kan vi dessutom för varje sånt ärende som inte är alldeles enkelt så begär vi också in ett yttrande från sociala myndigheter där dom då talar om [vad] dom anser [om] särskilt vårdbehov [och] deras vägval och i så fall va dom kan för insatser [...] Ja de e väl rätt att sociala myndigheter i dom sammanhangen eller ungdomstjänst kommer in så att dom som e experter på det här får den ålderskategorin får hantera samhällstjänst. Det bättre att det finns lite sociala organisationer som tar hand om dom här ungdomarna och kan stötta dom mer [...].

Polis ska förebygga brott samt andra störningar av säkerheten eller den allmänna ordningen. Vidare ska de bedriva utredning i fråga om brott samt spaning. Utredningen skal bedrivas på ett opartiskt sätt så att ingen drabbas av kostnad eller olägenhet samt onödigtvis utsätts för misstanke från omgivningen. Förundersökningsledaren ska ha gett sitt medgivande vid förhör med ungdomen, men polisen kan utan medgivande förhöra om det behövs för att klargöra om ungdomen har begått brottet (Clevesköld & Thunved 2001:33, 69).

Poliserna Stig och Stina säger såhär om deras arbetsuppgifter:

Polis Stig - Åklagaren blir förundersökningsledare. Så kommer [det] tillbaka efter någon dag, svar på vilka utredningsåtgärder vi ska göra, vilka som ska höras [...] Över 15 år [ska] soc underrättas när det är förhör med den misstänkte. Föräldrarna ska underrättas och beredas möjlighet att närvara och så ska de ha advokat i princip alltid [...] Ja, det är ju på så sätt, att vi gör ju inga vad ska jag säga behandlande åtgärder, inga förebyggande åtgärder. Utan det är själva utredningen med förhör och

samla in [så] vi gör själva utredningen. Sen det här med att hjälpa vederbörande att komma på fötter igen det är ligger på soc.

Polis Stina - Det är bara när det är enklare brott som polisen sköter det hela själv förundersökningen, förundersökningsdelarna typ snatterier [...] Åklagarna e ju i dom fallen min chef, min ledare som talar om [och] som ger mig direktiv. Som talar om vad jag ska göra. Så de e ju vad jag behöver veta, mina direktiv. Å sen när jag jobbar ihop med soc, så gör jag på det sättet, att jag alltid ska kontakta soc. [Man] skickar över anmälan även när det är nån som är över 15 år, mellan 15 å 18. Så att soc får reda på att den här personen är misstänkt. Sen när det är dags för förhör så får man åter igen kontakta soc och berätta att vi ska hålla ett förhör [och] så berättar man när eller hur man rent ska [göra det], eller vara medverkande resurs. Så [det] funkar jättebra i denna kommunen, att soc till 99 % utav fallen kommer hit och medverkar vid förhöret.

Skolkurator ska ge stöd till elever, skolpersonal och anhöriga utifrån ett helhetsperspektiv. Elevens situation och relation till sin omgivning, skola samt familjs ska tas i beaktning. På individnivå används professionellt samtal som verktyg för att kunna medverka till en positiv utveckling. Fokus kan ligga på motivation, insikt, stöd, problemlösning eller krisbearbetning. Vidare innebär arbetet att denne ska samverka med elevhälsans personal, ingå i skolans lokala krisgrupp, upprätthålla kontakter med samhälliga insatser som exempelvis socialtjänst, polis, försäkringskassa och psykiatri (Suoraniemi 2009).

Skolkuratorerna Lisa och Lotta säger såhär om deras arbetsuppgifter:

Skolkurator Lisa - [Jag ska] stötta eleven, ha stödsamtal på skolan. Kan också va att många har kanske inte varit i kontakt med socialtjänsten, [då] berättar [jag] vad det innebär. [Jag] Berättar vilka vägar som finns, exempelvis fortsätter du den här gången så kan det leda till ett LVU, ett LVU är det här, det här och det här. Så på det sättet. Men stödjande samtal det är det jag har. [Jag arbetar] mycket [med] motivation, många av dem som ni syftar till här, som har ett kriminellt [förflutet], skolkar gärna, så där ser man en tydlig koppling mellan dem. Så det [är] att motivera dem för skolgången. Försöka hitta varianter här på skolan som kan fungera, att man inte är så enkelriktad och inte tänker, att du ska sitta i en stor klass och du ska ha fysik, kemi, matte osv. Alla ämnena utan en anpassad studiegång [kan jag] eventuellt hjälpa dem [med]. Då i samarbete med eva som är syokonsulent. [Vi hjälper] till att få en praktikplats om de vill det, så det finns många olika sätt. [Jag] jobbar mycket med föräldrarna när dem, handlar om missbruk [...] jag har också kontakt med

fältarna, de har ju vissa grupper. Fältarna samarbetar vi mycket [med], jag tänker att den eleven kan va lämplig för att vara med i den gruppen så pratar man med [dem], oftast får de komma dit. Men vi kan ju aldrig bestämma.

Skolkurator Lotta - [...] våra primära uppgifter här [är] alla som jobbar inom elevhälsan då skolsköterska, läkare och jag på denna skolan. Det är ju att få, dem igenom skolan på ett bra sätt [...] det är ju inte vi som bedömer brottet utan det är ju fortfarande polisen och dem incidenterna är ju inte speciellt vanliga, när skolan gör en anmälan för att det varit ett slagsmål till exempel det är ju ganska ovanligt men det förekommer ju[...].

Fältsekreterare möter de barn och ungdomar som riskerar att utvecklas ogynnsamt och de specifika behov de har. Fältarbetet bygger på fyra delar som är analys, uppsökande arbete, dokumentation/utvärdering samt insats. Det är uppsökande och förebyggande arbete i offentliga barn och ungdomsmiljöer. Fältarbetet bygger på förtroende, frivillighet och respekt för barn och ungdomars integritet. Verksamheten har barn och ungdomars behov som utgångspunkt och riktar in sig på att frigöra deras egna resurser. Denne ska motivera individer och grupper att ta emot det stöd och den hjälp som kan behövas. Vidare ska de förmedla kontakt med olika samhällsinstanser och i samarbetet med berörda, arbeta för att förebygga uppkomsten av sociala problem. Fältsekreteraren arbetar på individnivå, gruppnivå samt strukturell nivå (Brunkestam & Johansson, 2008).

Fältsekreterarna Gunilla och Göran, säger såhär om deras arbetsuppgifter:

Fältsekreterare Gunilla - [...] är det ungdomstjänst så håller jag i det. [Jag] fixar plats och har uppföljningssamtal. [Vidare ser jag om de] gör sin ungdomstjänst [och] gör de inte det, så får jag återremitera till åklagaren. Blir det dömda till ungdomsvård så är det ju påverkansprogrammet och då har jag det. Haschprogrammet är det någon som har blivit dömd till, det har vi också här, då har jag dem i det [...]. Eftersom mina arbetsuppgifter mer ligger åt polis hållet så att säga, så har jag de mesta kontakterna dit [...].

Fältsekreterare Göran - Ja min roll ligger ju framförallt då dels att vara med vid polisförhöret, [och] dels e de ju då att skriva bedömningssamtal och träffa föräldrarna [till] den unge. Sen e de ju då i och med att det finns medlingsamordnare också, så blir de akt nummer två. Sen e de ju så att vi skriver yttrande också så de blir ju dem bitarna.

5.2 Analys

Här kommer vi att analysera vårt resultat och vår empiri. Vi är medvetna om att den empiri och det material som vi presenterar inte är en definitiv sanning, dessutom är vårt resultat påverkat av olika faktorer. Vidare kan tillförlitligheten med de kvalitativa intervjuerna ifrågasättas. Nackdelen med den kvalitativa metoden är att resultatet grundar sig på ett fåtal respondenter och inte ett större urval. Dessutom påverkas resultatet av våra personliga bedömningar.

Först vill vi inleda börja med två citat som vi kommer att ta med oss när vi fortsätter in i arbetslivet. Vi anser att citaten är förankrade i samverkan på så vis att de handlar om ungdomarna och som är en del av samverkansprocessen. Vi har dock valt att inte fokusera på målgruppen men anser att citaten är bra att ha med sig i tankarna angående samverkan. Ett sägs av skolkurator Lotta och det andra av fältsekreterare Göran. Citaten handlar om ungdomarna som de olika professionerna samverkar kring.

Skolkurator Lotta - Alltså dem som far illa i vårt samhälle de ju ungefär samma ungdomar, var de än är någonstans, de som misslyckas i skolan, misslyckas ju oftast utanför skolan inte alla men det är ju ganska vanligt[...].

Fältsekreterare Göran - [...]ibland tycker jag att vi ska lyssna mer på den yngre generationen för det finns en friskhet[...] det här med samverkan [är] processer så att alla är med på banan, men den processen kan ju dröja[...] Man pratar så mycket om barnkonventionen men samhället blir kallare och kallare[...].

5.2.1 Hur samverkan bör vara

Fältsekreterare Göran talar om samverkan och säger såhär:

Fältsekreterare Göran - [...] [vi måste] verkligen förstå samverkan för att de e så himla knepigt med samverkan. Ofta blir de ju att man går in och ska hävda sin profession så [men] då är man fel ute tycker jag. Utan att samverkan är ju de inte jag kan, de kan ju du [...].

Det Göran talar om är att samverkan kan bli knepig då professionerna hävdar sin roll istället för att se att alla kan komma med olika bitar så att helheten blir bra.

Bergmark och Lundström (2008) lyfter fram att i kommunala sammanhang har samverkan uppmanats som ett påbud. Samverkan står för öppenhet, utbyte och mångsidighet vilket få människor, kan eller vill resa invändningar mot. För en effektiv och en fungerande välfärdsstat för statsmakterna fram samverkan som nödvändig förutsättning. Genom att arbeta tillsammans uppnås det mer än om man hade arbetat var för sig. Samverkan tilldelas instrumentella värden och ger uttryck för de styrformer som etableras i en tid där nationalstatens inflytande försvagas och olika enheter drivs mot en specialisering (Bergmark & Lundström 2008:70-71). Som Fältsekreterare Göran ger uttryck för i citatet ovan så påpekar Bolman och Deal (2005) att det uppstår arbetsgrupper med specificerade uppgifter när nya problem eller möjligheter fodrar att olika funktioner eller specialiteter samarbetar (Bolman & Deal 2005:85). I välfärdsystemet blir organisationerna större och specialiseringen ökar. När organisationer växer, krävs tydlighet i ansvar och befogenheter annars skapar specialiseringar större sektorisering och mindre helhetssyn. Det krävs även att de professionella har lite kunskap om varandras arbete och kompetens (Fridolf och Hedman 2000:10). Genom ökad kunskapsspecialisering har arbetsuppgifter professionaliserats, numera krävs det speciell yrkesutbildning (Bolman & Deal 2005:98). Genom att organisera arbete efter delvis nya former och dessa former förutsätter närmare samarbete mellan olika yrkesgrupper och professioner, detta har blivit ett sätt för välfärdsstaten att förnya arbetsformerna (Danermark & Kullberg 1999:164). Om detta skriver Fridolf och Hedman (2000) så här, för att kunna stödja individer med sammansatta behov, lyfts samverkan fram som en ny arbetsmetod mellan offentliga organisationer. Det sker genom spontana kontakter och mer organiserat, i form av projekt och arbetsgrupper. Den bygger på relationer och möten mellan olika yrkesutövare. För en del handlar det om att på sikt förändra traditioner, normer samt strukturer. De skriver även att samverkan mellan professionella är mycket sårbart och fungerar det inte dem emellan, blir det inte bra för individen heller (Fridolf och Hedman (2000:10,59).

Skolkurator Lisa talar om samverkan med de andra professionerna och säger såhär:

Skolkurator Lisa - [...] det är samma personer, och vårt jobb är att eleverna eller klienterna ska få [en] så bra levnadssituation som möjligt. Äh, det kan inte jag ensam göra på skolan som kurator, för jag har inte tillgång till hemmet på det sättet, det har socialförvaltningen. Så det är jätteviktigt, att man ser varandra, inte som konkurrenter utan som, ja kollegor. Så jag tycker det är jätteviktigt. [Jag] jobbar

mycket på att få till ett bra samarbete. Hur ska vi kunna samarbeta på bästa sätt? Vad är mina förväntningar på dem [och] vad är deras förväntningar på mig, här på skolan? Det är jätteviktigt, och viktigt att man vågar vara kritisk, inte kritisk på sina interna möten utan kan vara kritisk när man pratar med mig [...].

Lisa säger att hon själv inte kan lösa ungdomens problem utan alla måste bidra med sin bit och att helheten hjälper klienten. Vilket Clevesköld och Thunved (2001) också betonar, samverkan mellan bland annat polis, skola och socialtjänst är viktig, för att kunna sätta in tidiga åtgärder. Detta för att främja en god socialutveckling samt förhindra att barn och ungdomar hamnar i kriminalitet (Clevesköld & Thunved 2001:42).

Polisen Stina, skolkuratorerna Lotta och Lisa talar om samverkan mellan skola och polis. Fältsekreteraren Göran berättar om samverkan mellan dem och skolan.

Stina säger såhär:

Polis Stina - [...] [Det] kan hända att man gör ett samarbete [på skolan och] att man åker till skolan och pratar i klassen om det som har hänt. Ja där finns det samverkan. [...] [Det] händer ibland att kuratorn ringer och berättar att hon har en elev som hon är orolig för och som inte har nån. Oftast e det om jag kunde komma till skolan och sätta mig ner och prata om det, kanske ska göras en anmälan å så resonerar vi om det e möjligt [...] man tipsar varandra. Nu tänker jag mest på gymnasieskola, men även kanske högstadieskolan om där är elever som kommer till skolan som inte ska va där[...].

Stina lyfter fram att när skolkuratorn är osäker på hur denne ska gå vidare i ett fall så kan de resonera tillsammans om vad som behövs göras. Lisa beskriver att samverkan med polisen sker i mer allvarliga fall av handlingar.

Skolkurator Lisa - Skulle det vara en allvarlig kriminell handling så kontaktar vi polisen, men det är inte så ofta vi gör polisanmälningar här. Det är mer om det händer något våldsamt ute på gården.

Lotta berättar att:

Skolkurator Lotta - polisen har vi ju alltså [samarbete med], där är det ju så om jag hör någonting så försöker jag ju förmedla det vidare. Nu har jag hört att detta och

detta förekommer där och där. Det kan ju handla om att det är mycket det här med langning, drog, försäljning alltså sådant jag har kanske hört vissa lägenheter nämnas eller vissa platser eller vissa personer och då tycker jag att det är en skyldighet för mig att rapportera. Då har jag kanaler in på polisen för det är ju dem som ska lägga det stora pusslet. Jag kan ju bara komma med min lilla bit och säga att det här har jag hört [...].

Lotta menar att samverkan mellan henne och polisen går ut på att hon kan tipsa polisen om hon får reda på någonting kriminellt som sker. Vidare säger Lotta att samverkan dem emellan handlar om att ungdomen inte ska bli drabbad mer än nödvändigt vilket hon uttrycker på följande sätt;

Skolkurator Lotta - Det är ju också så om till exempel polisen vill hålla ett förhör, då kan de göra det här hos mig om de vill. Jag kan ta reda på var eleven befinner sig och gå och [hämta eleven] så att det blir snyggt gjort. Så att inte polisen behöver stövla in här och hämta någon [...] För annars, skolan är ju ingen myndighet som lägger sig i men vi vill göra det snyggt för dem och smidigt för polisen, utan att de ska bli uthängda på något sätt.

Göran anser att:

Fältsekreterare Göran - [...] vi har väl en rätt så tät kontakt idag med skola å skolan har blivit mycket bättre på att rapportera tidigare än de [gjorde] förr [...] vi har en bra dialog med framförallt kuratorerna [och] skolsköterskorna. De e ju ofta dem [som får de] första signalerna att något inte stämmer med den unge [...].

Det Göran berättar är att samverkan mellan skolan och fältsekreterarna har förbättrats avsevärt, och att kommunikation har ändrats så information når fram fortare till dem som berörs.

Göran kommenterar att när kommunen gick in och sparade pengar, så blev klimatet kallare i samverkansgruppen. Han menar att alla ville profilera sig och lysa inför politikerna, så att inte indragningarna drabbade dem. Det som våra intervjupersoner berättar kan knytas an till Bolman och Deals (2005) resonemang. De menar att avseende organisationsdesign, är två frågor centrala för organisationens struktur det vill säga hur arbetsuppgifter fördelas och samordning av roller samt enheter när ansvarsområdena bestämts. De högre nivåerna i organisationen kontrollerar medarbetarna på lägre nivå genom formell makt, regler och policy

samt planerings- och kontrollsystem (Bolman & Deal 2005:79 & 81). Traditioner och normer är väldigt drivande krafter för att förändra eller bevara befintliga sätt att arbeta eller organisera sig. En diskussion som är väsentlig är om strukturella förändringar är det första som inträffar, eller om traditioner och normer först utvecklas, för att på sikt förändra de formella strukturerna (Fridolf & Hedman 2000:10). Det kan inte finnas en förväntan avseende att samverkan ska uppstå och utvecklas spontant. Det förekommer säkert ett visst mått av samarbete mellan olika aktörer, men samverkan är något mer, än samarbete över huvudmanna- och förvaltningsgränserna. Det är ett organiserat och strukturerat samarbete, runt ett definierat problem med en klar målsättning. Samverkansnivån kan variera från konsultativ basis till uppbyggnaden av särskilda enheter för ett specifikt syfte. Det krävs stark förankring i verksamheterna, från politisk nivå till handläggarnivå för att få en väl fungerande samverkan (Danermark 2009:23).

Poliserna Stig och Stina förklarar när samverkan mellan polis och fältsekreterare är tydlig och varför den samverkan är viktig och säger såhär:

Polis Stig - fältsekreterare, de är ju ute på fältet, de kan man ju säga jobbar lite i två skift, helger, kvällar. [Exempelvis] när det är stor disco eller när det är lucia eller skolavslutning. Då är de ju ute och har samarbete med polisen [...].

Polis Stina - [...] ibland har vi speciella aktioner mot ungdomar och alkohol å då jobbar vi ju hela Nordvästra Skåne. Nån polis, soc och fältarbetarna. Ja de e ju soc och nattvandrarerna och vilka aktörer är där mer, säkert nån som jag har glömt [...] jag kan tycka det e viktigt med samarbete det är viktigt med samarbete över gränserna för att, har man ett bra samarbete så har man en rätt så bra bild så bra man kan få utan att känna den här ungdomen riktigt väl, om hur han betar sig [...].

Det poliserna lyfter fram är att när det finns klara bestämmelser när samverkan ska ske mellan myndigheter och målet är det samma för alla, så blir det en självklarhet och informationen dem emellan fungerar.

Ett flertal forskare pekar på att tydliga och gemensamma mål har stor betydelse för samverkansprocessen. Det finns en risk för att organisationerna har olika mål med samverkan (Eriksson, Johansson & Josefsson 2007:16). Bolman och Deal (2005) menar att det i organisationerna pågår en ständig kamp för att hitta system som på ett tillfredställande sätt

samordnar roller och relationer. Chefen ställs sällan inför väldefinierade problem och uppenbara lösningar. De problem som de har, liknar strukturella dilemman samt svåra kompromisser utan enkla lösningar (Bolman & Deal, 2005:103).

5.2.2 Hinder i samverkan

Lisa menar att samverkan mellan skola och socialtjänsten alltid är komplicerat, detta på grund av sekretessen som socialtjänsten har. Likt Lisa så tar Eriksson, Johansson och Josefsson (2007) upp att samverkan påverkas av strukturella olikheter när det handlar om professionellas perspektiv, synsätt, regelverk samt organisatoriska förhållanden. Olikheterna kan likväl vara en styrka i en fungerande samverkan, som ett hinder om verksamheterna inte har förtydligat olikheterna och kan hantera dem. Detta baseras på kunskap om hinder och framgångsfaktorer i samverkan. De verksamheter som samverkar behöver verktyg för styrning, struktur och samsyn, detta kan variera samt anpassas efter loka förutsättningar, målgrupp etcetera (Eriksson, Johansson & Josefsson 2007:17). Fridolf och Hedman (2000) skriver att förutsättningarna för samverkan ser olika ut i olika områden. Det sker olika prioritering som exempelvis i ett område bygger de arenor och i ett annat prioriterar de kunskapsutveckling (Fridolf & Hedman 2000:53).

Eriksson, Johansson och Josefsson (2007) menar att för att samverkan ska fungera, krävs engagemang och tydlig styrning på alla ledningsnivåer och framförallt på den övergripande politiska och administrativa nivån. En uppgift ledningen har, är att legitimera samverkan på lägre nivåer och fråga efter uppföljning samt utvärdering. Finns det struktur för samverkan på ledningsnivåerna, möjliggörs överenskommelser om bland annat ansvarsfördelning, samordnad uppföljning och utvärdering av samverkan och dess effekter (Eriksson, Johansson & Josefsson 2007:17). Ett hinder för detta är enligt Bolman och Deal (2005) att en stor del av chefernas uppmärksamhet och tid måste ägnas åt social arkitektur. De ska utforma en infrastruktur som ger möjlighet för människor att göra sitt yttersta (Bolman & Deal 2005:79).

Lisa har förståelse för att socialtjänsten har mycket att göra. Hon menar att samarbetet kan utvecklas på så sätt att hon kan avlasta dem, men det gör de inte. Lisa säger att de kan använda henne som referens i utredningar vilket de inte alltid gör. Hon tycker att det är märkligt då skolpersonal har mycket kunskap. Socialtjänsten frågar mest om hon har någon kontakt med eleven som utredningen gäller. Hon påpekar dock att om eleven har andra

kontakter med professioner så drar hon sig ur, då det inte är bra för eleven att ha för många olika kontakter. Eriksson, Johansson och Josefsson (2007) tar upp struktur för samverkan, de menar att samverkan kräver struktur, vilket innebär tydlighet angående mål, målgrupp, yrkesroller, arbetsfördelning samt rutiner. Med hjälp av generella verktyg byggs en struktur för samverkan som exempelvis avtal, riktlinjer, handlingsplaner, samordnarfunktioner, gemensam plan, samverkanskompetens samt sektorsövergripande möten (Eriksson, Johansson & Josefsson 2007:18). Bolman och Deal (2005) fortsätter diskussionen vidare och menar att den struktur som finns i stabila omgivningar är ofta regelorienterade och hierarkiska. De senaste åren kan vi se en utveckling av strukturer som betonar delaktighet, flexibilitet samt kvalitet (Bolman & Deal 2005:77).

Bolman och Deal (2005) skriver att vanligtvis är konflikterna fler och osäkerheten större kring organisationens mål inom statliga myndigheter och skolor, det kan grunda sig i målens grad av komplexitet. För att komplicera det mer kan organisationen ha uttalade mål som den strävar efter, dessa mål kan ibland vara viktigare än de som är uttalade (Bolman & Deal 2005:95). Danermark (2005) tar upp att den organisatoriska situationen bör tydliggöras för de man samverkar med och för en själv, då det till viss del gör oss ofria att vara en del av en organisatorisk struktur. Han menar vidare att de olika frihetsgraderna kan bara i undantagsfall påverkas av de inblandade, det är av vikt att de olika professionerna är medvetna om dem och vad de bottnar i. Problemet kan annars psykologiseras och detta kan i slutändan resultera i att professionerna skyller på personkemi istället (Danermark 2005: 32,38).

Lisa beskriver fördelen med att ha arbetat inom socialtjänsten innan kuratorstjänsten:

Skolkurator Lisa - Stor fördel, det är en jättestor fördel för jag delvis så jag vet när jag ska skicka en anmälan jag vet hur jag ska skriva en anmälan, jag vet vad jag kan förvänta mig av dem jag kan ligga på dem på ett annat sätt så det är en jättestor fördel.

Det Lisa säger är att hennes kunskap om socialtjänstens arbetssätt gör att det egna arbetet underlättas och samverkan sker mer effektivt.

I likhet med Lisa menar Eriksson, Johansson & Josefsson (2007) att när flera aktörer behövs för att lösa ett problem, uppstår behovet av samsyn. För att samverkan ska fungera krävs en

viss grad av gemensam problemförståelse. De olika uppdrag som de professionella har, är en grund för en stark samverkan. Samsyn innebär att det finns tillit mellan de professionella, att ha en gemensam bild av arbetet samt gemensamma begrepp. Den måste omfatta ledningsnivåerna så de professionella känner stöd samt vid behov kan tänja på verksamhetens gränser. Samsyn kräver kommunikation och kontaktytor. De involverades kunskap om varandras uppdrag, begränsningar samt resurser. Det är även viktigt att arbeta fram professionella relationer (Eriksson, Johansson & Josefsson 2007:19).

Lotta talar om skillnaden mellan socialtjänsten och hennes arbete:

Skolkurator Lotta - [...] socialförvaltningen är ett kontor som ligger någon annanstans i verkligheten, vi jobbar i verkligheten varje dag, dem har inte den kontakten med ungdomarna som vi har[...].

Lotta menar att hon sitter på kunskap om ungdomen som socialtjänsten inte har då de sitter i en annan del av staden och inte kommer i kontakt med ungdomen om inte denne besöker dem. Till skillnad från Lotta som träffar eller ser dem varje dag.

Eriksson, Johansson & Josefsson (2007) skriver att inom vissa områden behövs fasta tvärprofessionella nätverk. En beståndsdel för samverkan är tvärprofessionell kompetens- och metodutveckling, vilket baseras på respekt och medvetenhet inför skillnader i organisation, uppdrag, kompetens samt regelverk (Eriksson, Johansson & Josefsson 2007:19).

Göran och Gunilla talar istället om förändring som skulle underlätta samverkan.

Fältsekreterare Gunilla - [...]kanske suttit på polisstationen en dag i veckan och så hade dem sett till å lägga sina polisförhör den dan man va på plats, så att säg. Närheten gör ju mycket. Man kommer ifrån varandra när man inte är på samma ställe [...].

Fältsekreterare Göran - [...]skulle vi nog vilja samla dom professionerna mera fysiskt, att dom satt på samma ställe så att man hade en daglig kontakt. De tror jag hade gjort mycket för kommunen. Eller att man tillhör andra förvaltningar i sin profession när man sitter och jobbar med förebyggande verksamhet så skulle man va på ett ställe fysiskt allihopa. De tror jag man hade tjänat på [...].

Göran och Gunilla påpekar att se varandra fysiskt varje dag påverkar samverkan positivt, att det hade underlättat för alla professioner om den fysiska närvaron funnits.

Danermark och Kullberg (1999) bekräftar det Göran och Gunilla säger, de menar att ett förslag för att underlätta samverkan är exempelvis, att verksamheten blir samlokaliserad i ett gemensamt hus och ett lagarbete skapas där alla berörda organisationer är involverade (Danermark & Kullberg 1999:56).

Åke, Lotta, Lisa, Gunilla, Göran och Stina talar om vad deras roll är i samverkansprocessen och de säger såhär:

Polis Stina - [...]mitt uppdrag e ju att utreda brottet sen får man ju också tänka att det ska leda till någonting gott och då e ju det viktigt att socialtjänsten är med redan från början[...].

Skolkurator Lisa - [...] jag skickar en anmälan till exempel om jag har misstanke. Det är inte min ensak vad som händer med den, där tycker jag det är viktigt att särskilja det för jag är ingen domare. Alltså jag ingen som ska döma dem i det utan jag gör mitt jobb genom att skicka det vidare, sen så får jag prata med eleven här om elevens problem.

Åklagare Åke - [...]som åklagare sitter jag ju egentligen bara på papper helt enkelt å försöker skapa mig en bild men sen då vad som händer i slutskedet de e ingenting som vi inom [...]

Skolkurator Lotta - Och därför så tycker jag att skolans roll är att försöka få de här eleverna att må bra i skolan, lyckas i skolan, kan vi få de här barnen att lyckas i skolan så har vi nått jättelångt.

Fältsekreterare Göran - Ja min roll ligger ju framförallt då dels att vara med vid polisförhöret å dels e de ju då att skriva bedömningssamtal och träffa föräldrarna den unge [hör ej] och sen e de ju då i och med att det finns medlingssamordnare [...]jag är ju med vid polisförhör och så träffar jag dem tillsammans med föräldrarna, å sen gör jag yttrande till åklagaren [...].

Här kan vi se att våra intervjupersoner till viss del säger emot Bolman och Deal (2005) då de menar att när enheter och roller görs beroende av varandra i hög utsträckning, distraheras de anställda från att sköta sina arbetsuppgifter och allt för mycket tid går åt för onödig

samordning (Bolman & Deal 2005:105). Hörnemalm (2008) betonar att initiativ för att samarbeta och agera i överrensstämmelser med organisatoriska riktlinjer, utgår ofta från individuella intressen. Detta medför att mänskligt beteende alltid för med sig en viss osäkerhet och svårt att styra i en kollektiv riktning kollektiv. Även om det initieras särskilda rekryteringsprocedurer och tränings- och utbildningsinsatser för att tillförsäkra individens lojala agerande, har denne en ganska omfattande handlingsfrihet som grundas i det dagliga arbetet (Hörnemalm 2008:60).

Danermark och Kullberg (1999) pekar på olika faktorer som kan påverka samverkan negativt, de tar upp skilda organisatoriska strukturer, oklar ansvarsfördelning, dålig samordning, hög personalomsättning, skild etisk praxis, olika ekonomiska intressen, stor arbetsbelastning, olika kunskapstraditioner och professionella mål, asymmetrisk relation mellan de samverkande och vaga formulerade mål (Danermark & Kullberg 1999:54-55). Åklagare Åke nämner tidsbrist som något negativt, då de har ett skyndsamhetskrav på sig när det gäller unga lagöverträdare. Detta tar även Polisen Stig upp då han säger att de har kontakt med åklagaren under utredningens gång då utredningen ska ta cirka fyra veckor. Bolman och Deal (2005) skriver att om en situation blir extremt snabbföränderlig samt mångtydig och exempelvis är tidsfaktorn av vikt. Det fungerar oftast med en centraliserad maktform då det kan bli svårt för en grupp att fastställa ett beslut snabbt. Finns det inte en välfungerad struktur blir klimatet i gruppen och prestationerna lidande och blir det fler problem (Bolman & Deal 2005:133).

Resurser krävs ofta vid samverkan och det är ledningens ansvar att de som är berörda får de resurser som de behöver som exempelvis tid för att kunna delta i processen. Innan samverkan påbörjas bör en analys göras, som innefattar de faktorer som kan försvåra. Tydliga anvisningar bör ges om hur hanteringen ska ske angående de olikheter som finns, samt försöka avlägsna hinder (Danermark 2009: 29). Bolman och Deal (2005) skriver att de flesta organisationer, i synnerhet privata företag, ägnar stor energi åt att utveckla strategier som fungerar. De bestämmer de långsiktiga målen för företaget samt fördelar de resurser som krävs för att uppnå målet (Bolman och Deal 2005:94). Hörnemalm (2008) vidareutvecklar Bolman och Deals (2005) resonemang att chefernas ansvarstagande och beteende kan inte enbart förväntas ha konsekvenser för hur samverkan organiseras, utan även för kontinuiteten och själva drivkraften i samverkansprocessen (Hörnemalm 2008:43,45).

Åklagare Åke menar att det är viktigt för honom att veta hur socialtjänsten arbetar då detta påverkar hans arbete med. Vidare talar han om de möten han har tillsammans med andra professioner då de utbyter erfarenheter och synpunkter. Detta öppnar upp kontaktmöjligheter och ger ny kunskap. Skolkurator Lisa talar också om möten, de har möten en gång i månaden då de diskuterar hur de kan göra det bra för ungdomar i kommunen. Hon påpekar att inga diskussioner förs på individnivå utan det sker i allmänna ordalag. Lisa anser detta är bra, för om det uppstår problem så vet hon vem hon ska kontakta. Danermark (2009) styrker det Åke och Lisa säger, när organisationer blir mer komplexa behövs fler samordningsformer där människor ges möjlighet att kommunicera fysiskt med varandra (Danermark 2009: 29).

Stina tar upp samma fördelar med mötena som Lisa, dock säger hon att:

Polis Stina - [...]har vi ju sekretess alla var och en på sitt sätt, men på nått sätt så litar man på varandra och vet vad man kan säga för att man känner att man är i goda händer om man känner varandra och jag tycker alltid att det samarbetet har fungerat det funkade jättebra och det är därför man sen kanske det kan gå bättre det vet jag inte men jag tycker det är sällan man stöter på några hinder.

Det Stina säger är att även om sekretessen gör att det inte går att säga allting så litar de på varandra att alla ser till så ungdomen får rätt hjälp.

Nu är det emellertid inte så att olikheter i sig genererar problem i samverkan. Ibland är det tvärtom, de kan befrukta och berika arbetet. En förutsättning för detta är dock att olikheterna är komplementära och inte konkurrerande (Danermark & Kullberg 1999:103)

Danermark (2005) menar att professioner bör ha god insikt i hur andra förhåller sig till regelverken. Många hänvisar till regelverken då de inte kan göra på ett visst sätt. Det handlar om att ta reda på om det verkligen förhåller sig på detta vis eller om det står för någonting annat. Det visar sig dock emellanåt att regelverket inte utgör något hinder, utan att motståndet ibland bottnar i okunskap om vad reglerna inte tillåter och tillåter (Danermark 2005:43). Fridolf och Hedman (2000) menar att många väljer att samverka då detta anses verksamt och positivt, de poängterar dock en viktig punkt som Danermark (2005) inte tar upp. De säger att det finns motiv till att inte samverka. Ett av de starkaste skälen är den enskildes integritet samt att det innefattar en demokratisk fråga så var och en ska skyddas och respekteras som individ. Individen är inte kund utan medborgare i demokratin har därmed rättigheter, avkrävs ansvar

samt ska skyddas. Ingen ska bli utlämnad utan skyddas genom sekretessregler. Reglerna är starkas inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten. När samverkan inte ska ske, är det på individens initiativ. Det ska inte heller samverkas när det inte behövs (Fridolf och Hedman 2000:11).

Lisa kommenterar kurator och socialförvaltningens olika regelverk när det gäller samverkan.

Skolkurator Lisa - Så kan jag uppleva det. Asså jag upplever det att vi är mer öppna till ett samarbete, men också så ska jag försvara socialförvaltningen det är rätt självklart de har lagen det är den de arbetar utifrån så det är jätte viktigt att man gör det, men som när jag pratar om sekretess jag har aldrig upplevt att det har varit ett problem att upphäva en sekretess, alltså när du jobbar inom socialtjänsten tänker du alltid på klientens bästa på klientens integritet. Så det finns ingen anledning att häva en sekretess bara för att göra det, men finns det ett syfte till att göra det som till exempelvis när du kommer till en elevrådskonferens i skolan det är stora problem i hemmet och man vet att det är kopplat till skolan så är det så enkelt att bara fråga föräldrarna: är det okej om vi pratar öppet här, att vi häver sekretessen? Jag har fått nej en gång och jag har jobbat sedan år 2000. Så det är inte mer komplicerat än så, jag menar inte att man ska sitta och prata bakom ryggen över huvudtaget, men på det sättet kan man samarbeta bättre. Just att tänka på elevens eller klientens bästa, så se möjligheterna istället för att se hindren - Lisa, Skolkurator

Lotta uttalar sig om även sekretessen såhär:

Skolkurator Lotta - Men sekretessen behöver aldrig vara ett problem om man bara har ett medgivande, och det kan man få från de flesta föräldrar och även från ungdomarna [...] Sen är det ju så här att jag har ju en tystnadsplikt i mitt arbete så det kan ju komma en kille eller tjej hit och säga att de har begått ett brott och jag kan inte alltså förmedla det vidare hur som helst.

Stig säger såhär:

Polis Stig - Det är ju tystnadsplikt många gånger som kan vara lite hinder i vägen [...].

Det intervjupersonerna säger om tystnadsplikt och sekretess kan vi koppla till Bolman och Deal (2005) som säger att regler, policy och standardförfaranden begränsar handlingsfriheten

och skapar förutsägbarhet och enhetlighet. Regler styr arbetsvillkoren samt specificerar standardförfarandet angående utförandet av olika arbetsuppgifter, hantering av personalfrågor samt hur man förhåller sig till omvärlden (Bolman & Deal 2005:82).

5.2.3 Kommunikativa hinder

Governance är ett begrepp som beskriver de relationer som uppstår mellan olika aktörer som samspelar i syfte att upprätthålla vissa verksamheter eller nå vissa mål. Begreppet omfattar även, hela sfären av interaktioner, partnerskap, dialog och konflikter som uppstår i kontaktytan mellan de skilda aktörerna (Bergmark & Lundström 2008:71). Danermark (2005) vill dock ta myten av begreppet personkemi, när det kommer till varför inte samverkan fungerar, han menar att det är på en annan nivå och andra faktorer som spelar in i samverkansarbetet (Danermark 2005:11 & 46).

Lisa är den som har kommenterat personkemi såhär:

Skolkurator Lisa - Sen är det mycket personkemin, vissa...jag kan tycka det är svårt på socialtjänsten när du är så här stenhård på sekretessen, då blir det jätte jobbigt och samarbete

Danermark (2005) menar att kommunicera kring och lära känna varandras synsätt gör samverkan mer lyckad, då kan man lära av varandra och utvecklas, det gäller att göra oenigheterna till en tillgång. Ett ständigt närvarande problem i samverkan är, att människor möts som talar olika språk. För specifika fenomen skapas olika begrepp, och varje yrkeskategori skapar sina begrepp och har en egen språklig jargong. Han menar dock att det finns vissa begrepp som man inte kan översätta till vardagssvenska utan att de förlorar sin mening. Det kan underlätta att professioner lägger viss tid till att lära sig olika begrepp som de andra i samverkansprocessen använder (Danermark 2005:28–30). Åklagare Åke tar upp det Danermark skriver, när han berättar att de inom åklagarväsendet har lärt socialtjänsten vad ett yttrande ska innehålla då det har uppstått missförstånd angående det. De sociala myndigheterna hade svårt att förstå vad åklagaren menade med den juridiska termen yttrande då de trodde att det skulle innehålla en hel utredning. Han säger dock att de försöker lära sig varandras språk. Fältsekreterare Göran talar om olikheterna mellan åklagarmyndigheten och socialtjänsten, det finns ett rättstänk från åklagarens sida och en helt annan syn på människan från socialtjänstens sida. Göran säger så här om olikheterna i professionerna:

Fältsekreterare Göran - [...]alltså det är ju så att åklagarväsendet är ett väldigt fyrkantig koloss som är styrd av mycket strikta regler att så här ska det vara . Och det är inte för än nu på senare år att åklagaren börjat lyssna till sociala frågor till exempelvis den sociala aspekten av det här. För vi har ju liksom ingen sån tillvägagångssätt här i vårt land utan det är rätt och fel. Det är det juristerna gör, går det här att åtala går det inte att åtala annars lägger man ner det Man lägger inte den sociala aspekten [...].

Göran ser en förändring i hur åklagarväsendet ser på individen som berörs av dem, vilket han ser som positivt.

Göran säger att man ska vara ganska försiktig så de olika rollerna inte blandas ihop. Det är viktigt att man vet sin roll i samverkan, så att man inte går in och tar någon annans roll, utan kuratorn gör sitt och socialarbetaren gör sitt. Det kan vi koppla till Bolman och Deal (2005) som menar, om de anställda inte vet vad som förväntas göras, utformas de egna roller utifrån sina preferenser istället för organisationens mål, vilket resulterar i problem. Arbetsuppgiften eller ansvarsområdet blir så tydligt avgränsade vilket medför byråkratopati. Den anställde gör enbart det rollen föreskriver och följer arbetsbeskrivningen helt och hållet utan att bry sig om vilken kvalitet som framkommer (Bolman & Deal 2005:105). Danermark (2009) trycker dock på att kommunikationen i samverkan bör innefatta en vilja att komma överens, utrymme för argumentation, olika synsätt diskuteras och tydliggörs samt visa respekt och tolerans (Danermark 2009:28)

Lotta talar om de olika rollerna i samverkan så här:

Skolkurator Lotta - sen behöver jag inte veta alls vad de gör och jag är egentligen inte direkt intresserad av det heller för de sköter sitt och jag sköter mitt, men jag vill veta att det funkar för eleven [...].

Lotta sammanfattar hur hon ser på samverkan, hon menar att hennes intresse ligger i att eleven ska må bra och hon kan bidra med sin bit och räknar med att de andra professionerna sköter sitt arbete.

Danermark och Kullberg (1999) menar att, i de nya beroendeförhållandena mellan olika aktörer, är det inte längre frågan om ett val när det kommer till samverkan, det är en nödvändighet. Inom de olika områdena finns det skillnader, och att lära sig att identifiera samt hantera dessa skillnader gör samverkan framgångsrik. Vidare säger de att en omfattande nätverksbaserad samverkanskultur med grupper av aktörer som saknar erfarenhet och ibland motiv för att samverka kommer att bli vanligare (Danermark & Kullberg 1999:166, 168). Likt Danermark och Kullberg (1999) så tar även Forsberg & Wallmark (2002) upp nätverket i frågan om samverkan. De skriver att människor samverkar mer eller mindre effektivt i delar av sitt nätverk, det behöver inte handla om produktiva insatser eller arbete. Det handlar mer om när och hur människor kan nå varandra för att umgås, prata eller åstadkomma något (Forsberg & Wallmark 2002:47).

Stig och Lisa talar om vad de bör tänka på i samverkan och säger såhär:

Skolkurator Lisa - [...]alltså att vi får liksom ta några steg ner från den här trappstegen och inte tänka så mycket på om vi är, jobbar på socialtjänsten eller jobba på skolan utan mer här är eleven vad behöver eleven? Att man mer kan fokusera på det och sen utifrån det se [...].

Polis Stig - Vi vill ha samma resultat, vi jobbar med samma grejer för att få ett bra resultat. Så då gäller det ju samarbete[...].

Lisa och Stig svar visar att vi måste komma ihåg varför vi samverkar och inte bara göra det för att det är lagstiftat. De menar att det ibland glöms det verkliga syftet till samverkan bort.

5.2.4 Sammanfattning av respondenternas svar

Nedan har vi sammanfattat några av respondenternas svar. Vi har valt frågorna, Har du kunskap om de olika professionernas arbetsuppgifter? Hur fungerar samverkan mellan de olika professionerna? Finns det något du skulle vilja förändra i samverkan idag? Detta med anledning av att respondenterna har sagt vad de anser om samverkan i kommunen i stora drag. Det blir en kompletterande sammanfattning av analysen ovan.

På frågan har du kunskap om de olika professionernas arbetsuppgifter, svarade respondenterna såhär. Poliserna Stig och Sina resonerar kring sina arbetsuppgifter, de anser att de skulle kunna få mer kunskap men har tillräckligt med kunskap för att kunna utföra sitt

arbete. Angående insatser som finns för unga lagöverträdare redogör de båda för haschprogrammet och berör olika samtal. Lisa och Lotta anser sig ha goda kunskaper om vad socialförvaltningen gör, då de båda har arbetat där tidigare. Lisa kontaktar socialtjänsten oftare än polisen då ungdomarna är i åldern 13- 15 år. Polisen kontaktas endast när en allvarlig kriminell handling har begåtts, exempelvis om något våldsamt har hänt ute på skolgården. Lotta däremot berättar mer om hur hon kan underlätta polisens arbete. Båda skolkuratorerna anser sig ha kunskap om insatserna i kommunen men ger ingen ytterligare beskrivning. Göran den ena fältsekreteraren anser sig ha rätt så hög kunskap om polisens, åklagarens och skolkuratorns arbetsuppgifter. Gunilla som har andra arbetsuppgifter som fältsekreterare har mest kunskap om vad polis och åklagare gör, men anser sig inte kunna det regelverk de arbetar efter. Åke arbetar som ungdomsåklagare, har mer kunskap om polisens arbetsuppgifter då han i regel är förundersökningsledare i utredningarna, men anser sig ha mindre kunskap om socialtjänstens arbete. Åke nämner inte några insatser specifikt, utan talar om ungdomsvård eller ungdomskontrakt.

Den andra frågan om hur samverkan fungerar besvarades såhär. Stina och Stig anser att samverkan fungerar bra med de olika professionerna. Stina menar att mötena i ungdomsgruppen har medfört en bättre samverkan. Lotta tycker att samverkan fungerar bra men ibland upplever hon att kontakten med socialtjänsten skulle kunna vara tätare. Lisa upplever att samverkan mellan skolan och socialtjänsten är komplicerad då sekretessen kan vara ett hinder för att hjälpa den unge, även lärarnas oförståelse för processens gång kan bli ett hinder. Göran och Gunilla uttrycker det som att samverkan fungerar förhållandevis bra, men det kan bli bättre. Åke tycker att det är bra samverkan då mötena har öppnat upp kontaktmöjligheter, vilket leder till att de kan ringa varandra om det är något som är oklart.

På den avslutande frågan, vill du förändra något i samverkan idag sa respondenterna såhär. Stina tycker att samverkan fungerar bra i kommunen och uppger inget konkret som ska förändras. Stig menar att han inte har någon önskan att förändra samverkan, då han tycker det fungerar bra och han har byggt upp ett bra kontaktnät. Lotta har en önskan att socialtjänsten ska utnyttja dem lite mer, hon menar att de ser ungdomarna varje dag. Lisa menar att eftersom hon inte arbetat så länge på just denna skola så är det en tidsfråga att få en god samverkan. Hon tycker också att sekretessen på socialtjänsten skulle ändras så att samverkan kan ske lättare. Göran och Gunilla har båda en önskan om att samla de olika professionerna under

samma tak, så att de fysiskt hade daglig kontakt. Åke menar att det hela tiden finns saker att förändra och förbättra, att det är en process som utvecklas hela tiden.

6 Slutdiskussion

För att återgå till problemformuleringen, finns det bra och sämre samverkan. Men avsikten i denna studie har inte varit att se på dessa två sidor av samverkan, dock kan vi se problem i samverkan. Syftet med detta arbete var att analysera hur professionell samverkan beskrivs mellan olika professioner angående unga lagöverträdare i en liten kommun. När vi började undersöka detta ämne, hade vi en förförståelse att de olika professionerna såg samverkan på olika sätt.

Efter att har intervjuat alla respondenter upplever vi att det inte finns en djupgående diskussion kring samverkan i kommunen. De enda som har lyft fram negativa aspekter med samverkan är skolkuratorerna. Vad kan detta bero på? Alla andra respondenter anser att samverkan fungerar bra och yttrar inte sig om några djupare negativa påståenden. Är det så att samverkan fungerar så bra? Eller finns det hinder som de upplever men inte vill dela med sig av? Har kommunens storlek betydelse för samverkan fungerar?

I likhet med Danermark anser vi att professionerna bör ha samma mål med samverkan och en vilja att samverka. För oss innebär samverkan att det är olika professioner med olika kunskaper som arbetar tillsammans för att uppnå ett mål för ungdomen som har begått en kriminell handling. Professionerna ska med hjälp av sina kunskaper stötta ungdomen så denne avslutar sitt brottsliga beteende. Vi kan se för- och nackdelar med samverkan. fördelarna är att olika professioner samverkar för att nå lika mål. Nackdelen innebär för oss att professionerna kan ha kontroll på ungdomen. Detta kan resultera i effekterna blir negativa. Har professionerna full kontroll och vet allt om ungdomen, kan det ses som om ungdomen inte får sitt utrymme. Behöver professionerna veta allt om ungdomen? I så fall varför? Vi anser att om professionerna har kontroll på ungdomen hela tiden, finns det inget förtroende kvar för den unga lagöverträdaren. Ungdomen kan då inte bevisa att denne kan avbryta sina brottsliga handlingar med hjälp av egen kraft. Vill professionen använda kontrollen på ungdomen som ett maktredskap gentemot individen eller för att ta mer plats i samverkansprocessen?

I kommunala sammanhang finns det riktlinjer för samverkan mellan olika organisationer och myndigheter, detta styrks också i lagstiftningen angående samverkan. Det som framgår i vår analys är dock att olika regelverk begränsar samverkan mellan professionerna, sekretess är ett av de hinder som våra respondenter tar upp. Professionerna har genomgående påtalat att sekretess och tystnadsplikt är något de inte upphäver utan att det finns goda skäl till det. Vi är medvetna om att sekretessen finns för att skydda och det ska den göra, men om professionerna arbetar med samma ungdom så skulle arbetet underlättas om sekretessen hävs till viss del.

Vi upplever att det finns problem i samverkan mellan skolkuratorerna och socialtjänsten. Dock vill vi återigen påpeka att socialsekreterarna inte har deltagit i vår studie, utan vi har enbart skolkuratorernas syn på denna samverkan. Det vi upptäckt är att det finns en lucka mellan skolkuratoren och socialsekreteraren då var och en sköter sitt område och inte överträder det. Det framgår i vår analys att skolkuratorerna tycker att mötena mellan professionerna är bra, då de kan ha utbyte av varandras erfarenheter. Fortfarande fungerar inte samverkan fullt ut mellan skola och fritid och vi undrar vad detta beror på? Både skolkuratorerna och fältsekreterarna anser sig ha en god samverkan dem emellan. Vi kan se sambandet att skolkuratoren kontaktar dem, om en elev exempelvis är i behov av att gå i gruppverksamhet. Fältsekreterarna använder skolkuratorskontakten bland annat när de ska få information angående någon elev.

I empirin framgår det tydligt att polis och fältsekreterare har ett tätt och bra samarbete när det gäller unga lagöverträdare. Vi ser sambandet att fältsekreteraren sitter med vid förhöret och att de båda är representerade i de miljöer ungdomar vistas. Detta medför att de får en kontinuerlig kontakt med varandra. Samverkan mellan polis och åklagare verkar ha inarbetats som en vardaglig rutin, då åklagaren ger polisen direktiv i förundersökningen. Fältsekreterarna och åklagaren säger att de har ett bra samarbete, men de arbetar på att förstå varandras språk, då åklagaren använder juridiska termer som kan skapa missförstånd.

Något som vi har diskuterat under denna tidsperiod är, gränserna mellan professionernas arbetsuppgifter och hur detta påverkar samverkan. Vi ser en viss tvetydighet då alla har sitt ansvar och de vill inte ta till sig mer information än de behöver, samtidigt som de efterlyser mer information. Vår tanke är att organisationerna bidrar till en begränsad flexibilitet hos

professionerna, att tänja på sina traditionella arbetsuppgifter. Vi kan se fördelar med att ha arbetat länge inom sin profession då kontaktnät har åstadkommit och stabiliserats. Lång erfarenhet av arbetet är en bidragande faktor för att veta vem som ska kontaktas. Detta ser vi som en klar fördel när det gäller samverkan.

I likhet med Danermark anser vi att resurser behövs i samverkan. Sparar politikerna in tjänster som behövs, påverkar det samverkan, då möten mellan professionerna blir mindre fokuserade på samverkan emellan dem. Istället kan det leda till att var och en ska hävda sin position. En av våra respondenter har upplevt detta och anser att det påverkar samverkansprocessen.

Vi kan se olika delar som påverkar samverkansprocessen, dels den individuella biten och dels den politiska styrningen, då de ansvarar för budget, organisationens utformning och regler. Vi menar exempelvis att politikerna lägger fram budget till de olika professionerna, och detta påverkar antalet anställda samt handlingsutrymmet för dem. Långsiktigt ser vi att en förändring måste till på ledningsnivån när det gäller samverkan för att skapa en stabilare grund. Kortsiktiga lösningar i form av besparingar kommer att göra samverkan ännu svårare än vad den är idag.

7 Referenslista

Litteratur

Bergmark Åke och Lundström Tommy (2008), Resurser, personal och samverkan i socialt arbete

I: Bergmark Åke, Lundström Tommy, Renate Minas och Wiklund Stefan (2008). *Socialtjänsten i blickfånget – organisation, resurser och insatser – exempel från arbete med barn och ungdom, försörjningsstöd, missbruk*. Natur och kultur: Stockholm

Bergmark Åke, Lundström Tommy, Renate Minas och Wiklund Stefan (2008). *Socialtjänsten i blickfånget – organisation, resurser och insatser – exempel från arbete med barn och ungdom, försörjningsstöd, missbruk*. Natur och kultur: Stockholm

Bernler Gunnar, Cajvert Lilja, Johnsson Lisbeth, Lindgren Hans (1999). *Psykosocialt arbete – idéer och metoder*. Natur och Kultur: Stockholm

Bolman Lee G. och Deal Terrence E. (2005) *Nya perspektiv på organisation och ledarskap*. Studentlitteratur: Lund

Clevesköld Lars och Thunved Anders (2001). *Samhället och de unga lagöverträdarna*. Norstedts Juridik AB: Stockholm

Danermark Berth (2005). *Samverkan – Himmel eller helvete?*. Gleerups utbildning AB: Malmö

Danermark Berth (2009), *Samverkan – ett teoretiskt perspektiv*

I: Landberg Åsa (2009) *Boken om barnahus – samverka med barnet i centrum*. Gothia Förlag AB: Stockholm

Danermark Berth och Kullberg Christian (1999). *Samverkan välfärdsstatens nya arbetsform*. Studentlitteratur: Lund

Eriksson Eva-Lotta, Johansson Meinke Marie, Josefsson Berith (2007). *Strategi för samverkan*. Myndigheten för skolutveckling, Rikspolisstyrelsen och Socialstyrelsen.

Forsberg Gunnar och Wallmark Johan (2002). *Nätverksboken - om mötets möjligheter*. Liber AB: Stockholm

Hammarberg Thomas (2006). *Männskliga rättigheter – konventionen om barnets rättigheter*. UD INFO. Regeringskansliet: Stockholm

Jacobsen Krag Jan (1993). *Intervju – konsten att lyssna och fråga*. Studentlitteratur: Lund

Johansson Anna & Öberg Peter (2008), Biografi och livsberättelseforskning

I: Meeuwisse Anna, Swärd Hans, Eliasson, Lappalainen Rosmari, Jacobsson Katarina (2008) *Forskningsmetodik för socialvetare*. Natur och Kultur: Stockholm

Landberg Åsa (2009), *Boken om barnahus – samverkan med barnet i centrum*. Gothia Förlag AB: Stockholm

Levin Claes (2008), Att undersöka >>det sociala<< - några ingångar

I: Meeuwisse Anna, Swärd Hans, Eliasson, Lappalainen Rosmari, Jacobsson Katarina (2008) *Forskningsmetodik för socialvetare*. Natur och Kultur: Stockholm

May Tim (2001), *Samhällsvetenskaplig forskning*. Studentlitteratur: Lund

Meeuwisse Anna, Swärd Hans, Eliasson, Lappalainen Rosmari, Jacobsson Katarina (2008), *Forskningsmetodik för socialvetare*. Natur och Kultur: Stockholm

Trevithick Pamela (2008). *Socialt arbete – teori och praktik*. Studentlitteratur: Lund

Widerberg Karin (2002). *Kvalitativ forskning i praktiken*. Studentlitteratur: Lund

Internetkällor

Brunkestam Mats & Samuelson Gunilla (2009) ”Fältgruppen” (elektronisk), *Ängelholms kommuns hemsida* <http://www.angelholm.se/Uppleva-gora/Ung-i-Angelholm/Vart-vander-jag-mig/Faltgruppen/> (2009-12-28 kl. 20.31)

Fridolf Marie och Hedman Carin (2000), ”Samverkan som organiseringsprocess. Påverkan på organisation och system”, En studie av åtta olika områden. Socialstyrelsen http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/11731/2000-0-60_0000060.pdf (2010-02-26 kl 15.38)

Hörnemalm Johan (2008), ”Samverkan är ett magiskt ord” - Motstridiga ambitioner och ideal i nätverksorganisering. Luleå tekniska universitet, <http://epubl.ltu.se/1402-1544/2008/10/LTU-DT-0810-SE.pdf> (2010-02-26 kl 15.47)

Lindblad Tomas (2007) ” Studie i ondska – mytomspunna experiment visar hur lätt vi kan luras till onda handlingar” <http://www.alltomvetenskap.se/index.aspx?article=1664> (2009-12-10 kl.16.04)

Socialstyrelsens yttrande över betänkandet Ingripanden mot unga lagöverträdare (SOU 2004:122) http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/9915/2005-108-9_20051089.pdf (2009- 12- 02 kl. 13.23)

Suoraniemi Auli (2009) ”skolkurator – socialarbete på skolan” (elektronisk), *Ängelholms kommuns hemsida* <http://www.angelholm.se/Utbildning-barnomsorg/alla-ro/Kungsgardens-rektorsomrade/Skol--och-elevhalsovard/Skolkurator/> (2009- 11- 30 kl. 16.58)

Termbanken <http://app.socialstyrelsen.se/termbank/ViewTerm.aspx?TermID=2246> (2009-12-08 kl. 12.23)

<http://www.tv4.se/2.46763> (2009- 12- 02 kl. 12.50)

LUNDS UNIVERSITET

Helen Johansson, Charlotta Wikén,
SOPA:63, Grupp D, HT 2009
Campus Helsingborg,
Socialhögskolan, Lunds Universitet

8.1 Bilaga

Hej

Vi är två studenter som studerar socionomprogrammet vid Socialhögskolan i Helsingborg. Vi har påbörjat den sjätte terminen och håller på att skriva en C-uppsats. Vårt syfte är att undersöka hur samverkan fungerar mellan professioner avseende ungdomar med kriminell bakgrund samt vilka insatser som finns och hur professionerna ser på dem. Vi söker personer som har kunskap och erfarenhet inom detta område.

Vi kommer att göra kvalitativa intervjuer med professioner som på något sätt kommer i kontakt med ungdomar med kriminell bakgrund. Vi är tacksamma om ni vill ta emot oss för en intervju, då vi vill veta mer om er kunskap och erfarenhet inom detta område. Intervjun kommer att ta ungefär en timme och den kommer att spelas in på band. Som intervjuperson kommer du att vara anonym, vilket innebär att vi kommer att anonymisera ert namn då vi analyserar vårt material. Uppgifter angående personer som deltar i undersökningen ges största möjliga konfidentialitet och personuppgifterna förvaras så att ingen obehörig kan ta del av dem. När intervjun är gjord ges möjlighet att titta på transkriberingen av den. Du kan avbryta din medverkan i undersökningen när som helst. Den enda som kan kräva att få lyssna på bandet är vår examinator. Anledningen är om denne misstänker att vi på något sätt ändrat informationen. Efter att vi har klarat examinationen kommer banden att förstöras.

Om Ni har några frågor eller vill komma i kontakt med oss går det bra att ringa oss.

Med Hälsningar

Helen Johansson och Charlotta Wikén

Helen J. Telefon: 0703-67 21 01

Charlotta W. Telefon: 0708-86 92 3

8.2 Bilaga 2

Intervjumall

1. Hur länge har du arbetat inom verksamheten?
2. Finns det något du skulle vilja förändra i samarbetet med de andra professionerna?
3. Är det något du skulle vilja förändra angående samarbetet?
4. Vilken roll har du i samverkan?
5. Varför är det viktigt att ni samverkar?
6. Har du någon kunskap om vad socialtjänsten gör?
7. Har du någon kunskap om vad polisen gör?
8. Har ni något samarbete med skolan?
9. Har du kunskap om vad polisen, åklagaren och skolkuratoren gör?
10. Vet du vilka insatser som finns för unga lagöverträdare?
11. Vad tycker du är det viktigaste man bör tänka på när man arbetar med unga lagöverträdare?
12. Hur ser du på insatserna som finns för unga lagöverträdare?